

Bedas Hallbergas skola Kungsbakā — jauna alternatīvā skola Frīda Fogelmarka un Pernilla Vilumsona (direktore, skolotāja, Bedas Hallbergas skola)

Informācija par skolu

Bedas Hallbergas vidusskola ir jauna skola ar elastīgu režīmu, kura pamatā ir skolēnu individuālie mācību kursi. Doma ir izveidot skolu, kuras pamatā ir daudzi no “skolu veiksmes faktoriem” un kurā darbinieku darba mērķis ir apmierināt skolēnu individuālās vajadzības:

- **pozitīva pieeja**, kas tiek izmantota, lai skolēni justos ērti un spētu gūt labumu no izglītības. Mēs ticam skolēnu spējām un izturamies pret viņiem ar cieņu kā pret unikāliem indivīdiem, kā līdzīgs pret līdzīgu;
- **skaidri mērķi** — uzsvars uz rezultātiem un regulāra atgriezeniskā saite no mācību priekšmeta skolotāja;
- **iespēja no kvalificēta darbinieka saņemt mācību un karjeras konsultācijas** palīdz skolēniem izvēlēties vispiemērotāko izglītības virzienu;
- **kvalitātes celšana sadarbības un līdzdalības rezultātā** — darbinieki mācās cits no cita un iesaista skolēnus pilnveides darbā;
- **spēja apzināt un apmierināt skolēnu vajadzības**. Procedūras garantē rūpīgu sekošanu līdz skolēnu rezultātiem; vienlaikus tiek rezultatīvi izmantotas skolēnu veselības aprūpes dienesta darbinieku prasmes.

Mērķgrupa

Skola ir paredzēta divām skolēnu grupām — skolēniem, kas tikko pabeiguši pamatskolu un meklē nelielu alternatīvu pašvaldības skolu, un 16–20 gadus veciem jauniešiem, kas vēlas atsākt mācības.

Novatoriska pieeja

Lai panāktu līdzsvaru starp mācībām un brīvo laiku, Bedas Hallbergas skolā **netiek uzdoti mājasdarbi**. Skolas mācību dienu vada skolotājs, tā ir labi integrēta un sākas un beidzas visiem vienā laikā.

Mēs pievēršamies audzēknim ne tikai kā skolēnam, bet arī kā **cilvēkam kopumā** un viņa labjuftībai. Mēs uzskatām, ka uz uzticību balstītas attiecības ar skolēniem ievērojami uzlabo skolēnu izglītības rezultātus. Attiecības starp skolotāju un skolēnu ir ļoti svarīgas. Mēs Bedas skolā cenšamies aktīvi pilnveidot pieeju skolēniem un attieksmi pret tiem. Ir jāvairo viņu sajūta, ka skolas darbinieki darbojas viņu interesēs un ka tiem ir gan vēlēšanās viņiem palīdzēt, gan tam nepieciešamās zināšanas. Aktīvi izrādot apņemšanos palīdzēt katram skolēnam veiksmīgi sasniegt mērķus, tiek palielināta skolēnu motivācija. (Kā liecina pārbaudes, skolēni uzsver, ka laba saskarsme ar pieaugušajiem ir būtisks faktors, kas vairo viņu motivāciju un skolas apmeklējumu. Apņēmīgi darbinieki, kam ir augstas gaidas, kas reaģē uz individuālām vajadzībām un kas tic savu skolēnu spējām, ir veiksmīgas skolu izglītības pamatakmens.) Mēs vēlamies panākt, ka pret skolēniem izturas kā

pret kompetentiem indivīdiem, kas aktīvi līdzdarbojas, un cenšamies skolēnu situāciju uzlūkot vispusīgi.

Viens no Bedas skolas pamatzskatiem ir tāds, ka skolai ir jāpielāgojas skolēnam, nevis otrādi. Tas, cik labi skola var **pielāgoties individuālajiem apstākļiem un apmierināt individuālās vajadzības**, ir atkarīgs no pašas skolas. Mūsu pienākums ir radīt skolēniem vislabākos iespējamus apstākļus, lai tie varētu sekmīgi izglītoties. (Tradicionālā pieeja pamatojas uz to, ka vidusskolas izglītība ir brīvprātīga un ka paši skolēni var izvēlēties, vai tie vēlas papulēties to iegūt.)

Liela nozīme ir **kompetentam mentoram**, kas izmanto izaugsmes treniņa pieeju. Ir jāiedveš skolēniem ticība sev, problēmu risināšanā izmantojot pozitīvu pieeju un palīdzot tiem ieraudzīt nevis šķēršļus, bet gan iespējas.

Bedas skolā neviens skolēns nav anonīms. Šajā mazajā un mājīgajā skolā **anonimitātes sajūta tiek kļēdēta**. Mēs cenšamies radīt draudzīgu gaisotni, kur darbinieki un skolēni cits citu iepazīst un kur darbinieki var gūt pilnīgu priekšstatu par katra skolēna stāvokli. Bedas skolā skolotāji spēj izveidot labas attiecības ar skolēniem un panākt, ka tie jūtas piederīgi un nozīmīgi. Vienkāršs piemērs — mēs katru dienu kopā ēdam brokastis un organizējam pusdienas.

Regulāri tiek atgādināts par **vērtībām, kas saistītas ar attieksmi**. Mēs aktīvi risinām jautājumus, kas saistīti ar vērtībām, un rūpīgi apsveram, kas ir laba attieksme. Skaidru vērtību bāzi nevar uzskatīt pašu par sevi saprotamu — tai ir vajadzīgs regulārs dialogs pieaugušo starpā un starp pieaugušajiem un skolēniem. Savu viedokli, ka visi ir vienlīdz vērtīgi, mēs cenšamies arī īstenot praksē un izrādām cieņu pret skolēniem un interesi par viņiem kā unikāliem indivīdiem. Darbinieki Bedas skolā cenšas veidot ar skolēniem konstruktīvu dialogu par to, kā viņi vēlas, lai pret viņiem izturētos, un kāda attieksme pret citiem tiek gaidīta no viņiem pašiem. Skolēniem māca aizstāvēt savu viedokli, uzklaut citus un strādāt kopā. Pašlaik mēs plānojam kopā ar skolēniem izveidot vienlīdzīgas attieksmes plānu.

Struktūras, pedagoģisko jautājumu un organizācijas ziņā mūsu skola **apvieno** pašvaldības garantēto drošību (skolēnu veselības aprūpi, izglītību skolēniem ar speciālām vajadzībām un karjeras konsultantus) un brīvi domājošus pedagogus.

- Uz skolēnu/indivīdu vērsti pasākumi (individuāla mācību programma, grafiks, kursa darbs, dažādiem mācīšanās stiliem piemērots atbalsts utt.). **Spēja apzināt un apmierināt skolēna vajadzības**. Mēs Bedas skolā vienmēr meklējam elastīgus risinājumus, lai skolēns gūtu pēc iespējas labākus rezultātus atbilstoši savām spējām. Dažiem ir vajadzīgs lēns mācīšanās temps, citiem mācīšanās mājās, daži vēlas savu darba vietu, citi grib mācīties, sēžot ērtā dīvanā vai austiņās klausoties mūziku. Mēs cenšamies interesēties par katra skolēna individuālo mācīšanās stilu un darām visu iespējamo, lai pielāgotu izglītošanu attiecīgajiem apstākļiem. Mēs arī izmēģinām tādas pasākumus kā mācībstundu straumēšana, iespēja piekļūt mācībstundu kopsavilkumiem un piezīmēm digitālā platformā, "apgrieztā klase", dažādas planšetdatora lietotnes skolēniem ar speciālām vajadzībām utt.

- Pievēršanās mācīšanās procesam (nevis mācību programmas saturam) — pievēršanās iemaņām un prasmēm, individuāli mērķi, skolēns kā veselums, atbalsts tādu iemaņu apguvē, kas saistītas ar ikdienas dzīvē nodeīgām galvenajām prasmēm, un mūžizglītība. **Skaidri mērķi un uzsvars uz rezultātiem** — mēs Bedas skolā cenšamies radīt tādas procedūras un darba metodes, kas skolēniem dod iespēju regulāri apjaust, kāds ir viņu sniegums attiecībā pret kursa mērķiem. Skolēni paši var kontrolēt, vai ir izvirzītas pareizas prioritātes un kā viņi paši ietekmē savus rezultātus. Mēs arī regulāri sniedzam padomus jautājumos, kuros viņiem vajadzīga palīdzība, lai varētu pārvaldīt savu mācību procesu.
- **Ievadprocess**, kurā cita starpā pievēršas “10 labiem ieradumiem” (uzturs, fiziskā izglītība, pozitīvas domas, izvairīšanās no stresa, jaunu lietu apgūšana, atkārtošana, variēšana, lēmumu pieņemšana, draugi un bieža smiešanās) un dažādu iemaņu apguvei, analīzei, komunikācijai, empātijai, mācību metodēm, sevis iepazīšanai, avotu kritikai, radošumam, problēmu risināšanai un sadarbībai. Ievadprocesa mērķis ir radīt drošu, pozitīvu darba gaisotni programmā.
- Bedas skola ir vieta, kur **skolēnu konsultēšana par veselības un karjeras jautājumiem** ir neatņemami darbības elementi (piemēram, skolotāji un karjeras konsultanti strādā kopā, lai savstarpēji nodrošinātu šos abus pakalpojumus). Mēs vēlamies, lai students justos labi un vajadzīgs un zinātu, uz kādu mērķi virzās. Mēs palīdzam skolēniem apzināties viņu stiprās un vājās puses un to, kādās jomās tiem ir došanās.
- **Sadarbība ar ārpasauli paaugstina statusu un palielina motivāciju.** Mēs Bedas skolā ļoti vēlamies tuvākajā nākotnē sadarboties ar uzņēmumiem un organizācijām. Pašlaik mēs esam iesaistījušies pētniecības projektā, kas vērsts uz darījumdarbības mācīšanos un ar to saistītajām prasmēm. Mēs esam cieši pārliecināti, ka sadarbība ar sabiedrību un darba tirgu stiprina skolēnu motivāciju mācīties. Neliels pasākums, ar ko iesākām šo sadarbību, ir “karstais krēsls”, kurā katru piektdienu mēs uzaicinām piedalīties interesantus cilvēkus no darba tirgus. Tad skolēniem ir iespēja uzdot jautājumus un uzzināt vairāk par “ārpasauli”.

Cieša iesaiste

Jau no paša sākuma **mēs skolu veidojam kopā ar skolēniem un darbiniekiem**. Mums ir lieliska iespēja veidot tādu skolu, kādu vēlamies un kādai mēs ticam. Tā kā gan darbinieki, gan skolēni ir iesaistīti praktiski visā, sākot no mēbelēšanas un aprīkošanas, līdz pat izglītības risinājumiem, viņiem ir motivācija. Ikvienam jābūt elastīgam un jādodomā radoši. Lai izveidotu pavisam jaunu skolu, ir jāiesaistās visiem.

Bedas skolas darbinieki **vienprātīgi vienojas par izglītības pamatvērtībām un vadību**. Mēs sadarbojamies, lai uzlabotu rezultātus, — palīdzam cits citam

apdomāt problēmas un dilemmas, kas rodas atsevišķos gadījumos, kā arī pedagoģisko vadību kopumā. Direktors cieši sadarbojas ar darba grupu un regulāri sazinās gan ar darbiniekiem, gan skolēniem.

Darbinieki mācās cits no cita un ļauj arī skolēniem ietekmēt norises. Skolotāji cieši sadarbojas un ir pieejami skolā ne vien skolēniem, bet arī cits citam. Tādējādi viņi var apjaust cits cita spējas un kompetenci, dalīties pieredzē un rezultatīvāk strādāt, lai nodrošinātu skolēniem individuāli pielāgotu izglītību. Svarīga darba daļa ir kopīgas sanāksmes ar mērķi rīkoties, apspriesties un gūt jaunas atziņas.

Kvalitātes kontrole — mēs nepārtraukti domājam par to, kā varētu uzlabot darbu, un šajās diskusijās iesaistām arī skolēnus.

- Bedas skola ir radījusi alternatīvu mācību vidi, kurā notiek intervence daudzos līmeņos.
- Šie intervences pasākumi ir, piemēram, uz skolēnu vērsta konsultācijas, padomdošana, skolēnam pielāgots mācīšanās stils un mācību programma.
- Skolas (organizācijas) līmenī: prasmēs bāzēta mācīšana, nevis vienkārši mācību programma, grafiki, mācību programmas, kursu secība utt.

Bedas Hallbergas vidusskolas panākumi būs atkarīgi no tā, cik labi mēs spēsim iedvesmot skolēnus mācīties un cik labi spēsim pielāgot savus kursus ārpasaulei un skolēnu individuālajām vajadzībām.

Anna Lēna Nestrema, direktora vietniece

anna-lena.nasstrom@kungsbacka.se

Frīda Fogelmarka, direktore, pašlaik bērna kopšanas atvaļinājumā